

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Бей Ірини Юріївни на тему «Підготовка майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності в закладах загальної середньої освіти», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»

1. Актуальність теми дослідження і отриманих результатів. Вихід України на якісно новий соціально-економічний рівень та поступове інтегрування до європейської спільноти суттєво підвищили вимоги до професійної підготовки фахівців з викладання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти.

Відповідно, у вищій педагогічній освіті назріла потреба в підготовці таких висококваліфікованих, компетентних спеціалістів з іноземних мов, яким має бути властива здатність до самостійних дій, осмисленого аналізу, корекції індивідуальної фахової діяльності, реалізації професійних функцій на належному науково-методичному рівні.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень, узагальнення досвіду роботи вищої школи і закладів загальної середньої освіти України дозволили визначити цілу низку протиріч, між:

- замовленням суспільства на кваліфікованих учителів іноземних мов і традиційною системою їхньої підготовки у ЗВО України;
- високими потенційними можливостями процесу фахової підготовки майбутніх учителів та недостатнім рівнем реалізації в його структурі педагогічної інноватики, загалом, та проектного навчання, зокрема;
- актуальністю застосування інноваційних технологій в закладах вищої освіти України та недостатнім методичним забезпеченням навчальних дисциплін рекомендаціями щодо їхнього впровадження в освітній процес ЗВО.

Вирішення цих протиріч можливе за умови впровадження в освітній процес вищої школи системи цілеспрямованої роботи з підготовки майбутніх учителів іноземних мов до інноваційного навчання в закладах загальної середньої освіти.

Різні аспекти означеної підготовки були предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, однак багато питань цієї багатогранної проблеми залишаються ще не вирішеними. Зокрема, вимагають подальшого дослідження, узагальнення та систематизації питання підготовки майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності в

зкладах загальної середньої освіти в контексті вимог європейської освітньої системи.

Відповідно, об'єктивна потреба у висококваліфікованих фахівцях з іноземних мов, актуальність проблеми в межах сучасної парадигми вищої педагогічної освіти, її недостатня теоретична розробленість зумовили вибір теми дисертаційної роботи.

2. Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» – «Підготовка майбутнього педагога до професійної діяльності в умовах трансформації суспільного устрою та інтегрування України в європейський освітній простір» № 0106U009432. Тему наукової роботи затверджено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» від 29 березня 2016 року протокол №3 та уточнено від 28 березня 2017 протокол № 3 та від 29 листопада 2017 року протокол № 11.

3. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що *вперше*:

- уточнено сутність ключових понять дослідження: «професійна підготовка», «проектна діяльність», «проектне навчання», «проектна компетентність», «підготовка майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності в закладах загальної середньої освіти», «готовність майбутніх педагогів до проектного навчання»;

- конкретизовано сутність і зміст компонентів готовності до реалізації проектного навчання в професійній діяльності майбутніх учителів (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний), критеріїв (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний, операційно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний) та визначено їхні показники за чотирма рівнями: конструктивним (високий), продуктивним (достатній), репродуктивним (задовільний) і рецептивним (низький);

- теоретично обґрунтовано та запропоновано структурно-функціональну модель підготовки майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності в закладах загальної середньої освіти, яка відображає взаємозв'язки між метою, науковими підходами, принципами, педагогічними умовами, критеріями, компонентами, показниками та рівнями готовності студентів до впровадження означеного виду діяльності на уроках іноземних мов, що підтверджено результатами проведеного експериментального дослідження;

- виокремлено сукупність педагогічних умов підготовки майбутніх

фахівців до реалізації проектного навчання в професійній діяльності вчителя іноземної мови.

Подальшого розвитку набули зміст, форми та методи професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності на уроках іноземних мов у закладах загальної середньої освіти.

4. Практичне значення одержаних результатів дослідження підтверджено впровадженням в освітній процес вищої школи структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності, що передбачає:

- формування готовності студентів до її реалізації в закладах загальної середньої освіти через розвиток у них позитивної мотивації до впровадження методів проектування;

- здійснення інтеграції компонентів освітнього процесу ЗВО;

- організацію спілкування викладача та студентів на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії та критичної рефлексії власної педагогічної діяльності;

- створення навчально-методичних матеріалів із вправами, дидактичними іграми, завданнями для самостійної роботи студентів, відображених у навчально-методичному посібнику «Проектне навчання у вищій школі: міждисциплінарний підхід (на прикладі підготовки майбутніх учителів іноземних мов)».

Апробовані результати наукового дослідження, його висновки та рекомендації можуть бути корисними для студентів, аспірантів, науково-педагогічних працівників ЗВО та учителів іноземних мов під час підвищення ними своєї професійної кваліфікації.

Обґрунтовані в дослідженні результати впроваджено в освітній процес закладів вищої освіти України: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (акт про впровадження № 03-0210/ 25 від 08.09.2020 р.), Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (довідка про впровадження № 06/47 від 16.09.2020 р.), Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова (довідка про впровадження № 68 від 21.09.2020 р.), Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (довідка про впровадження № 03-28/01/2213 від 08.09. 2020 р.), Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» (довідка № 01-13/452 від 01.09.2020 р.).

5. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі.

Дисертацію виконано на кафедрі теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Лисенко Неллі Василівна.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, рецензенти дійшли висновку, що наукова робота Бей І. Ю. є результатом самостійних досліджень здобувача, відзначається змістовністю, обґрунтованістю ключових позицій, не містить елементів плагіату та текстових запозичень. Матеріали дисертації подано логічно, послідовно, з дотриманням наукового стилю викладення.

6. Перелік публікацій за темою дисертації.

Основні положення та результати дисертації відображено в 27 одноосібних друкованих працях, із яких: 8 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у вітчизняному міжвузівському збірнику наукових праць (індексується у міжнародних наукометричних базах даних), 3 статті в зарубіжних періодичних виданнях (індексуються у міжнародних наукометричних базах даних), 14 праць у збірниках матеріалів наукових конференцій, 1 навчально-методичний посібник.

Список публікацій Бей І. Ю. за темою дисертації

Навчально-методичний посібник

1. Бей І.Ю. Проектне навчання у вищій школі: міждисциплінарний підхід (на прикладі підготовки майбутніх учителів іноземних мов): навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 114 с.

Статті у фахових виданнях України

2. Бей І.Ю. Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності у загальноосвітній школі першого ступеня. *Гірська школа українських Карпат*. 2017. № 17. С. 23-27.

3. Бей І.Ю. Готовність майбутніх учителів іноземних мов до застосування проектних технологій у професійній діяльності: діагностика. *Освітній простір України*. 2018. №12. С. 49-56.

4. Бей І.Ю. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах. *Наукові записки*. Випуск 173. Серія: Педагогічні науки. РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. С. 223-227.

5. Бей І.Ю. Інтеграція психолого-педагогічного та іншомовного компонентів процесу підготовки майбутніх учителів іноземних мов до

проектної діяльності. *Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 64: збірник наукових праць. 2018. С. 16-20.

6. Бей І.Ю. Формування позитивної мотивації студентів до використання проектних технологій у майбутній професійній діяльності вчителя іноземної мови. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Випуск № 2, 2018. С. 17-26.

7. Бей І.Ю. Паритетний діалог як чинник суб'єкт-суб'єктної взаємодії в процесі спілкування викладача і студента факультету іноземних мов. *Освітній простір України*. 2018. №14. С. 135-141.

8. Bei I.Iu. Retrospective analysis of using project-based learning in educational institutions of the USA. *Обрії*. 2019. № 1(48). С.17-20.

9. Бей І.Ю. Структурно-функціональна модель підготовки майбутніх учителів іноземних мов до проектного навчання: теоретичний аспект. *Освітні обрії*. 2020. № 1 (50). С. 136-139.

Статті у закордонних наукових періодичних виданнях

10. Бей І.Ю. Формування готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності: теоретичний аспект. *Scientific Journal Virtus Issue*. # 22, Part 1, March, 2018. С. 68-73.

11. Бей І.Ю. Формування проектних умінь студентів засобами інноваційного навчання. *East European Science Journal*. № 7 (59), part 2, 2020. С. 4-7.

12. Бей І.Ю. Методичні основи підготовки майбутніх педагогів до застосування проектного навчання на уроках іноземної мови. *Sciences of Europe*. OL 4, No 53, 2020. С. 18-21.

Матеріали наукових конференцій та статті апробаційного характеру

13. Бей І.Ю. Наукові засади проектних технологій як компоненту системи професійної підготовки майбутнього вчителя. *Особистість, суспільство, політика*: матеріали III міжнародної наук.-практ. конф., 15-16 лютого 2016. Люблін. С. 6-8.

14. Бей І.Ю. Формування професійної компетентності майбутнього викладача іноземної мови. *Підготовка фахівців соціономічних професій в умовах сучасного соціокультурного простору*: зб. матеріалів IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. Випуск 4. Вінниця, 2016. С. 344-348.

15. Бей І.Ю. Організація проектної діяльності студентів вищих навчальних закладів. *Pedagogika Naukowa i Praktyczna Nauka światowa: problemy i innowacje: zbiór artykułów naukowych*, 31.10.2017. Sopot. С. 90-94.

16. Бей І.Ю. Наукові засади теорії формування комунікативної компетентності майбутніх учителів іноземної мови в процесі професійної підготовки. *Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку*: зб. матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конф. Ч.2. 20-21 квітня 2017 р. Бердянськ: С. 237-239.

17. Бей І.Ю. Проектні технології як компонент системи підготовки

майбутніх учителів іноземної мови до інноваційної діяльності. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*: матеріали XXX Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. 28 листопада 2017 р. Переяслав-Хмельницький. С. 263-267.

18. Бей І.Ю. Рефлексивний компонент процесу підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності. *Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю 11-12 жовтня 2018 р. Івано-Франківськ. С. 28-35.

19. Бей І.Ю. Принципи фахової підготовки студентів до проектної діяльності в основній школі. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*: збірник матеріалів II Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. 19-20 квітня 2018 р. Вінниця. С. 315-318.

20. Бей І.Ю. Використання методу проектів на уроках англійської мови в початковій школі. *Нові стратегії розвитку початкової освіти в умовах євроінтеграції*: зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. онлайн-конф. з міжнародною участю. 16 травня 2018 р. Івано-Франківськ. С. 84-88.

21. Бей І.Ю. Проблемна лекція як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів факультетів іноземних мов. *Інформаційний бюлетень кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика*. Вип. №30. Івано-Франківськ. 2018. С. 99-104.

22. Бей І.Ю. Педагогічні умови формування комунікативної компетентності майбутніх учителів іноземних мов: теоретичний підхід. *Influence of scientific achievements in education on the development of modern society: international scientific and practical conference*. April 26-27, 2019. Vilnius, Lithuania. С. 38-40.

23. Бей І.Ю. Моделювання процесу підготовки майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності. *Інновації в професійній діяльності педагога: проблеми, теорія, практика*: зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. 17-18 жовтня 2019 р. Одеса. С. 12-15.

24. Бей І.Ю. Актуальні проблеми викладання іноземних мов у закладах вищої освіти України. *Викладання іноземних мов в Україні та за її межами: досвід і виклики*: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. 21-22 березня 2019 р. Івано-Франківськ. С. 19-22.

25. Бей І.Ю. Стратегічні напрями реформування системи вітчизняної іншомовної освіти. *Концептуальні, методологічні та практичні проблеми соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики*: зб. матеріалів III Міжнародної наук.-практ. конф. 24 квітня 2019. Київ. С. 114-118.

26. Бей І.Ю. Тестування як засіб діагностики знань студентів з проектного навчання. *Педагогіка та психологія: сучасний стан розвитку наукових досліджень та перспективи*: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. 15-16 листопада 2019 р. Запоріжжя. С. 81-83.

27. Бей І.Ю. Досвід використання методу проектів у європейській системі освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Випуск № 29, 2019. С. 183-187.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Бей Ірини Юріївни «Підготовка майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності в закладах загальної середньої освіти» є завершеним науковим дослідженням, що висвітлює актуальну тему та має теоретичне і практичне значення.

Представлене дослідження повністю відповідає паспорту спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» та вимогам Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р.

Дисертація Бей Ірини Юріївни «Підготовка майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності в закладах загальної середньої освіти» рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)».

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки початкової освіти
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

О.Б. Будник

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки початкової освіти
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

О.І. Кіліченко

26.08.2020 р.

